

Ejder Tekkesi

Prof. Dr. Naci Şensoy Caddesi'ne dönüyor, bu caddeden ilerlerken sağa Melek Hoca Caddesi'ne giriyoruz. Bu caddeden ilk sağa dönen Uzun Yol Sokağı'nda 16 numaralı yapının ve arsanın önündeyiz. Burası Ejder Tekkesi'nin bulunduğu yeri. (Karagümrük Mahallesi, 2521 ada, 30 parsel)

Revnaoğlu dosyalarında müstakil bir bahisle işlenmeyen bu tekkeden ancak bir takım vesilelerle temas eder.

"Ejder" lakaplı Mehmed Sıdkı Efendi'nin ilk postnişinliğiyle H.1191'de uyandırılan tekkenin banisi Tepedelenli Ali Paşa'ydı. Muhyiddin Efendi, tomarında Şeyh Mehmed Sıdkı'nın "daima yanında akrep ve hayye bulunduğu cihette ejder lafzı alem kalmıştır" bilgisini verir. "Hayye" yılan demektir.

Postta elli üç yıl bulunan Mehmed Sıdkı'nın H.1244 - M.1828-29 tarihinde vefatıyla posta oğlu Ali Rıza Efendi oturdu. Ali Rıza'nın uzun süren şeyhliği H.1277 - M.1860-61'de ölmesiyle sona erince yerine Şeyh İsmail Efendi'nin oğlu Feyzullah Efendi geçti. Muhyiddin Efendi onun için "Cühelâdan, sâde-dil, uzunca boylu sakallı bir adam" notunu düşer. Kovacılar - Abdüsselâm Tekkesi şeyhi Hacı Yahya Efendi'nin Mekke'ye sürgün gönderildiği sırada o tekkede vekâleten şeyhlikte de bulunmuştu.1293 Muharreminde (Ocak-Şubat 1877) vefat ettiğinde tekkenin son şeyhi oğlu Hakkı Efendi'ydi. Bugün tekkenin arsası inşaat malzemeleri satış yeri olarak kullanılmaktadır.

Ejder Tekkesi
(Konyalı
arşivinden)

İstanbul Kültür Okumaları

Post 1601B

Post ve posta oturma etrafında tarikat literatüründe bir hayli kavrama rastlanır: postu sermek, postnişin, post duası, posta çekmek, pîr postu, postu toplamak, posta oturma, posta oturtmak, post cemiyeti...

Muhyiddin Efendi, *Mâ-Hasal-ı Ömr* (s.291 adlı eserinde (234:138-39) "Postnişinlik" tabiri muhdestir, an-asl "seccâdenişinlik"tir. Ve aleyhi's-salâtu ve's-selâm efendimiz, Hazret-i Sıddîk-i Ekber'i seccâde-i pehnâ üzerine iclâs etti" diyor ve ilâve ediyordu: "Post, basurlu adamların tab'ına muvafık geldiğinden icat olmuş, çünkü aslta ehl-i tarîkin hayvanat ve ondan huruç eden şeyler ki yumurta, peynir, yağ vesaire gibi cümlesiy sülûkuna mâni olduğu meşâyih-i mütekaddiminde müsbet ve mevsuk olagelmıştır. Bununla beraber havvanatın postekisi de vücudu cümlesinden muazzezdir, onun için muhdestir, lâkin tahir ve naziftir."

Tekkelerde Posta Oturtma Merasimi: İclâs

Tekkelerde halifenin posta oturtulması, posta çekilmesi, iclâsı belirli bir adap ve erkân ile olurdu. Revnaoğlu "İclâs nasıl olurdu?" başlıklı bir notunda bu merasimi anlatır (95:134-37):

Tevhidhanede evrâd-ı şerife toplu olarak usûl-i mahsûs ile okunup bittikten sonra o dergâhın mensup olduğu tarikat pîrinin nutku ile ayağa kalkılır. İclâs edilecek halife, makam şeyhünün sol tarafındadır. Okunmakta olan nutk-i şerif

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMANI

01 Haziran 2022

bittikten sonra şeyh efendi fâtiha eder. (Halife) iclâs yapılacak yeri öperek kalkar, kapıya doğru gider, zikir halkasının dışına çıkar. Rehberler de oradadır.

Rehberler üç, iki veya yalnız bir kişi de olabilir; şeyh efendinin isteğine bağlıdır. Fakat bu rehberleri iclâs edilecek zat seçer. Kendi tarîkinin kıdemlilerinden olması, bulunması müreccaktır.

Şeyh efendinin işareti ile zikir halkasının kapı tarafı açılır, aralanır. Rehberler sağ ayakta içeriye girerler. İclâs edilecek zat bunların arkasındadır. Üçer adım ile yürürler. Rehberler üç adımda bir boyun keser, durur ve makama hürmeten içinden fâtiha eder, içinden okur. Üçüncü adımda daha çok boyun kesilir, ayaklar bitişir. Rehber yine önde, iclâs edilecek zat arkadadır. Bu şekilde üç adım ile rehber iclâs edilecek zatı şeyh efendinin önüne getirir, bırakır.

Rehber, şeyh efendi ile musafaha eder. Musafahadan sonra iclâs olunacak zatı şeyh efendiye sûret-i mahsûsada takdim eder, o da şeyh efendiyi niyaz eder (elini, dizini öper). Şeyh efendi içinden dua ve sonra fâtiha eder. Fâtiha bitince şeyh efendi iclâs edilecek zatı sağ kolundan tutar ve herkesin duyacağı şekilde meclise çeker ve "Mine'l-leyli" âyet-i kerimesinden başlar, "...en yeb'aseke rabbüke makâmen mahmûden" kısmına kadar okur, o zatı sağındaki postun üzerine çeker.

Posta çekilen, iki rekat namaza durur. Şeyh efendi de kendi postundan iki rekat namaz kılar. Rehberler, işaretiyle çıkar. Posta çekilen zat